

[Inge Dahl-Sørensen]

fremstilling af dansk landbrug. Udbyttet af den danske landbrugsproduktion kan brødføde tre gange landets befolkning, og jorden er så frugtbar som nogen sinde. Der er ikke tale om udpining eller misbrug af ressourcerne, selv om landbruget er meget intensivt, og derfor er det kedelige toner, når lovforslaget tager udgangspunkt i, at den grundlæggende landbrugsproduktion er forurenende.

Et yderligere problem med hensyn til det objektive erstatningsansvar er spørgsmålet om, hvilke myndigheder der skal afgøre forureningens omfang og karakter. Eventuelle domstolsafprøvelser vil formentlig basere sig på ekspertudsagn inden for det konkrete område.

I betænkningen, som Miljøerstatningsudvalget har afgivet, er det snarere reglen end undtagelsen, at der forekommer uenighed, som for nogle punkters vedkommende er større end andre. Det er bekymrende, at der hersker så stor uenighed blandt deltagerne i det forarbejde, der er lavet, og som danner baggrund for lovforslaget. I det hele taget er det bekymrende at opleve regeringens ageren på det retspolitiske område, og jeg vil blot sige: En retstilstand for Christiania, en anden retstilstand for virksomhederne og miljøet og en tredje retstilstand for resten af befolkningen.

Ebba Strange (SF):

I modsætning til de to tidligere ordførere skal jeg på SF's vegne hilse forslaget velkommen. På nær en måned er det nu 6 år siden, SF første gang fremsatte et beslutningsforslag, der pålagde regeringen at fremsætte lovforslag om erstatning for miljøskader. Men vi har lært at væbne os med tålmodighed i SF og er glade for, at der nu kommer et forslag, og vi er helt tilfredse med, at forslaget opererer med et objektivt ansvar fra skadevolderens side, samt at det omfatter både person-, tings- og formueskader. Et objektivt ansvar betyder, at skadelidte ikke skal føre bevis for, at skadevolder har udvist fejl eller forsømmelser, men alene kunne godtgøre en sammenhæng mellem årsag og skade. Det er vi helt tilfredse med.

Og så skal jeg sige lidt om nogle detaljer, som vi er mindre tilfredse med, og hvor vi sandsynligvis vil komme med nogle ændringsforslag og i hvert fald drøfte tingene i Retsudvalget. For det første spørgsmålet om landbrugene. Det er jo rigtigt, som Venstres ordfører

sagde, at der har været ret stor uenighed i Miljøerstatningsudvalget om stort set alle punkter, men det betragter jeg nu ikke som noget, der er hverken forkert eller negativt. Det er klart, at det er en politisk diskussion, og for mig peger det snarere på, at udvalget har været tilstrækkelig bredt sammensat.

Men tilbage til landbruget. Udvalget foreslår, at loven skal omfatte landbrugsvirksomheder med 31 dyreenheder eller derover, men det har ministeren ændret til 3.750 m³ husdyrgødning, svarende til ca. 250 dyreenheder. Og vupti, så omfatter forslaget kun 600 ejendomme, mens udvalgsflertallet foreslog 26.000 landbrugsejendomme. Det er godt nok en ordentlig formindskelse af omfanget, ministeren har foretaget her, men jeg tror nu ikke, det er gået helt så vupti, som jeg siger. Jeg kan godt forestille mig, hvor påvirkningerne er kommet fra – så megen fantasi har jeg, og jeg kan altså forstå, at regeringen har bøjet sig for disse påvirkninger. Det er vi selvfølgelig utilfredse med i SF.

Et andet spørgsmål, som jeg også godt vil opholde mig lidt ved, er den lovpligtige forsikring på området. Udvalget foreslår, at der skal indføres en pligt til at tegne ansvarsforsikring på området, men den 10. januar kunne ugemagasinet Dansk Industri triumferende berette, at det var lykkedes for industrien at få det forslag pilleret ud, så justitsministeren ikke har det med i dag. Vi vil fra SF's side meget gerne have det med igen, fordi der kan være situationer, hvor den pågældende virksomhed er ude af stand til at betale den erstatning, der skal betales, af sine egne midler, og hvad skal skadelidte så stille op?

I vore egne beslutningsforslag, både det fra 1988 og det fra 1991, havde vi et forslag om, at man skulle lave en fond, ligesom man har i Sverige; men vi tror godt, man kan lave en forsikringsordning, der også har graduerede præmier, så den bliver til at betale – også for mindre virksomheder og virksomheder, som ikke har nogen stor risiko for at blive skadevoldere i disse sager. Det vil vi i hvert fald børe mere i under udvalgsarbejdet, og vi vil bede om en forklaring på, hvorfor ministeren ikke har taget dette punkt med i sit eget lovforslag.

Endelig er der en diskussion om finansieringsvirksomheders medansvar for virksomhedernes tilsvining af miljøet i bemærkninger